

Persbericht

PB06-105
14 november 2006
9.30 uur

Economie groeit 2,6 procent in het derde kwartaal 2006

De Nederlandse economie is in het derde kwartaal van 2006 met 2,6 procent gegroeid. Deze groei van het bruto binnenlands product (BBP) is behaald met een werkdag minder dan vorig jaar. De groei van de uitvoer en van de consumptie van huishoudens was dit kwartaal iets minder dan in het eerste halfjaar. De investeringen trokken echter verder aan. De uitvoer blijft de belangrijkste pijler onder de economische groei. Ook de werkgelegenheid blijft stijgen. Er waren 84 duizend banen meer dan een jaar eerder. Dit blijkt uit de eerste raming van de kwartaalrekeningen van het CBS.

Kwartaal-op-kwartaalgroei 0,6 procent

Het volume van het BBP was in het derde kwartaal 0,6 procent hoger dan in het tweede kwartaal van 2006. Hierbij is rekening gehouden met werkdag- en seizoeneffecten. Deze kwartaal-op-kwartaalgroei is een fractie minder dan gemiddeld in de eerste helft van dit jaar.

Uitvoer groeit iets langzamer

Het volume van de uitvoer van goederen en diensten was in het derde kwartaal 6,1 procent hoger dan een jaar eerder. Daarmee steeg de uitvoer iets minder dan in de eerste helft van 2006, maar iets meer dan in heel 2005. De lichte groeivertraging komt voor rekening van de uitvoer van Nederlands product. De wederuitvoer liet nog steeds een zeer grote groei zien.

De invoer groeide iets sterker dan de uitvoer. De invoergroei komt niet alleen door de wederuitvoer, maar voor een belangrijk deel ook door de aantrekkende binnenlandse bestedingen en productie.

Aanhoudende groei consumentenbestedingen

Huishoudens hebben in het derde kwartaal 2,0 procent meer besteed dan in hetzelfde kwartaal van 2005. Hierbij is gecorrigeerd voor prijsveranderingen en veranderingen in het zorgstelsel. Deze groei is hoger dan in de jaren 2001 tot en met 2005, maar minder dan in de eerste helft van dit jaar. Dit komt vooral door de bestedingen aan duurzame consumptiegoederen. De groei hiervan blijft hoog, maar is minder uitbundig dan in het eerste halfjaar. Het volume van de overheidsconsumptie bleef ongewijzigd.

Investerings trekken sterk aan

In het derde kwartaal van 2006 is 6,1 procent meer geïnvesteerd dan in hetzelfde kwartaal van 2005. Vooral in machines, de belangrijkste investeringscategorie voor het bedrijfsleven, maar ook in bedrijfsauto's en in computers werd fors meer geïnvesteerd. Ook de investeringen in woningen en infrastructuur waren duidelijk hoger.

Hogere productie commerciële dienstverleners en bouwers

In het derde kwartaal was de productie in de meeste bedrijfstakken hoger. Dit geldt vooral voor de commerciële dienstverleners en de bouw. Binnen de commerciële dienstverlening was de groei het hoogst in de uitzendbranche, de groothandel en het bankwezen. De detailhandel groeide flink door de toegenomen kooplust van de consumenten. De bouwnijverheid profiteerde van de toegenomen investeringsactiviteit.

De productiegroei in de industrie was bescheiden. De productie in de landbouw liep zelfs licht terug. De productie van de energiesector was lager, omdat minder elektriciteit werd opgewekt en minder aardgas werd gewonnen. Er werd meer aardgas en elektriciteit ingevoerd. De groei van de niet-commerciële dienstverlening was zeer gering. De zorgsector groeide bescheiden, terwijl het overheidsbestuur kromp.

Werkgelegenheid blijft onverminderd stijgen

In het derde kwartaal van 2006 waren er 84 duizend banen van werknemers meer dan een jaar geleden. Deze groei van 1,1 procent is gelijk aan die in de eerste helft van dit jaar. In arbeidsjaren (voltijdbanen) valt de groei met 0,9 procent iets lager uit. Dit komt doordat het aantal deeltijdbanen sterker toeneemt dan het aantal voltijdbanen.

Na correctie voor seizoeninvloeden is het aantal banen in het derde kwartaal 0,3 procent hoger dan in het tweede kwartaal van 2006. Ook hieruit blijkt dat de werkgelegenheid in vrijwel hetzelfde tempo blijft toenemen.

Technische toelichting

Algemeen

De economische groei wordt gemeten aan de volumegroei van het bruto binnenlands product (BBP). Dit is het totaal van de in het productieproces gevormde inkomens (de 'toegevoegde waarde').

Achtergrondinformatie over de ramingen

Er worden meerdere ramingen samengesteld en gepubliceerd van de economische groei in een kwartaal. De eerste raming of *flash-raming* wordt uiterlijk 45 dagen na afloop van een kwartaal gepubliceerd. De cijfers van de eerste raming kunnen wijzigen op grond van nieuwe statistische broninformatie die nadien beschikbaar komt. In de tweede raming die uiterlijk 90 dagen na afloop van een kwartaal wordt gepubliceerd, is deze nieuwe en meer uitgebreide statistische informatie verwerkt. Bovendien komen op dat moment meer detailgegevens beschikbaar. Bij de afsluiting van het vierde kwartaal komt tevens de eerste raming van het jaar gereed en worden de eerste drie kwartalen opnieuw vastgesteld.

Ook nadien kunnen de cijfers nog worden aangepast. De kwartaalgegevens worden namelijk eenmaal per jaar in juli geïjkt aan de jaarcijfers van de Nationale rekeningen die volgens een vaste cyclus van drie opeenvolgende ramingen (voorlopige raming, nader voorlopige raming en definitieve raming) worden herzien. Ook hier is sprake van steeds betere en meer gedetailleerde statistische informatie op basis waarvan de ramingen kunnen worden verrijkt.

Werkgelegenheid

In het persbericht over de eerste raming van de economische groei in een kwartaal wordt conform Europese afspraken tevens een eerste raming van de werkgelegenheid in dat kwartaal gepubliceerd. Deze raming heeft uitsluitend betrekking op werknemers. Zelfstandigen blijven buiten beschouwing. De raming luidt zowel in banen als in arbeidsjaren (=voltijdbanen). De tweede raming van de werkgelegenheid met daarbij een verdeling van de werkgelegenheid naar bedrijfstakken wordt gepubliceerd in een afzonderlijk persbericht één werkdag na verschijning van het persbericht over de tweede raming van de economische groei op kwartaalbasis. Met ingang van het derde kwartaal 2006 is de ontwikkeling van het aantal banen niet meer gebaseerd op de Enquête Werkgelegenheid en Lonen van het CBS maar op de Polisadministratie van het UWV. De Belastingdienst verzamelt de gemeenschappelijke loonaangifte van bedrijven t.b.v. Belastingdienst, UWV en CBS. Door deze overgang levert het CBS een substantiële bijdrage aan de reductie van de administratieve lasten van bedrijven.

Seizoengecorrigeerde gegevens

Normale praktijk is dat mutaties worden berekend ten opzichte van het vergelijkbare kwartaal van het voorafgaande jaar. Om een zo goed mogelijk beeld te geven van de conjuncturele stand van zaken wordt de groei van het BBP en van het aantal banen ook ten opzichte van het voorgaande kwartaal berekend. Hierbij wordt gecorrigeerd voor seizoen- en werkdageffecten. Bij het uitkomen van nieuwe kwartaalcijfers wordt deze seizoencorrectie steeds opnieuw doorgerekend. Dit leidt doorgaans tot geringe bijstellingen van eerder geraamde cijfers, incidenteel tot meer substantiële bijstellingen.

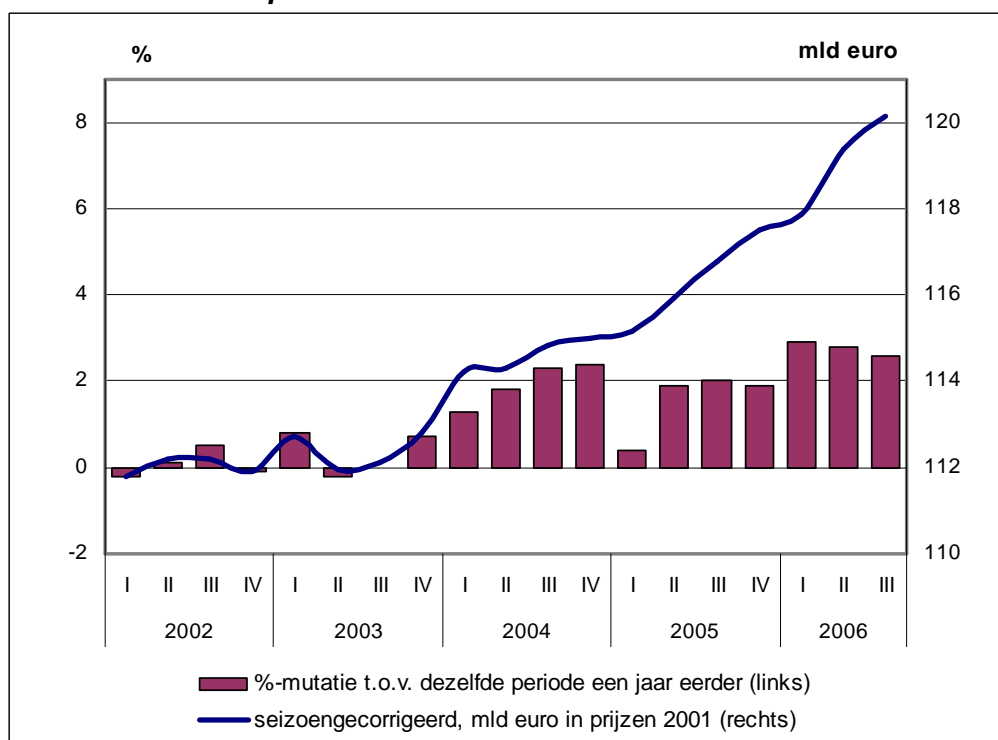
Jaarcijfers

Het persbericht over de tweede raming van de economische groei voor het eerste kwartaal bevat additionele gegevens over het productie- en bestedingendeel van de jaarpublicatie Nationale rekeningen. In dat persbericht zullen daarom twee extra tabellen worden opgenomen met enkele nieuwe jaarcijfers.

Zorgstelsel

Dit jaar is een nieuw zorgstelsel ingevoerd. In de Nationale rekeningen brengt dit een verschuiving met zich mee van consumptie door huishoudens naar consumptie door de overheid. De consumptie door huishoudens is hierdoor in 2006 veel lager, de consumptie door de overheid veel hoger dan een jaar eerder. Ook heeft bij de productie een overheveling plaatsgevonden van overheid naar verzekeringsinstellingen. In dit persbericht zijn de cijfers opgenomen waarin deze verschuivingen zijn verwerkt. Daarnaast zijn tussen haakjes de cijfers opgenomen waarin voor deze verschuiving is gecorrigeerd. Bij de beschrijving van ontwikkelingen is de tekst van het persbericht gebaseerd op de gecorrigeerde cijfers.

Bruto binnenlands product: volume

Bron: CBS

Tabel 1: Bruto binnenlands product (marktprijzen)

	Waarde	Verandering t.o.v.	
		zelfde periode vorig jaar	voorgaande periode ^{1) #}
	mld euro	volumemutaties in %	
2003	476,9	0,3	.
2004	489,9	2,0	.
2005	505,6	1,5	.
2003-I	117,6	0,8	0,7
II	121,3	-0,2	-0,7
III	115,0	0,0	0,1
IV	123,1	0,7	0,6
2004-I	119,9	1,3	1,2
II	124,4	1,8	0,1
III	118,1	2,3	0,5
IV	127,4	2,4	0,1
2005-I	122,5	0,4	0,1
II	128,8	1,9	0,7
III	122,2	2,0	0,8
IV	132,2	1,9	0,6
2006-I	129,2	2,9	0,3
II	134,1	2,8	1,3
III	127,0	2,6	0,6

1) Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden en werkdageffecten.

#) Deze cijfers zijn bijgesteld, achtergrondinformatie staat in de technische toelichting.

Bron: CBS

Tabel 2: Goederen- en dienstentotalen

	2005	2005	2006		
		IV	I ²⁾	II ²⁾	III ²⁾
<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>					
Consumptieve bestedingen	0,6	1,5	1,9	2,4	1,4
w.v. door huishoudens	0,7	1,6	-0,6 (2,6)	-0,7 (2,6)	-1,2 (2,0)
door overheid	0,3	1,2	7,2 (0,3)	8,3 (2,1)	7,1 (0,0)
Investerings in vaste activa	3,6	2,7	4,4	4,2	6,1
Veranderingen voorraden ¹⁾	-0,1	1,2	0,7	-1,7	-0,3
Nationale bestedingen	0,9	1,8	2,7	2,5	2,6
Uitvoer goederen en diensten	5,5	2,2	8,3	6,9	6,1
Invoer goederen en diensten	5,1	2,2	8,7	6,9	6,5
Bruto binnenlands product	1,5	1,9	2,9	2,8	2,6

1) In procenten van het BBP in constante prijzen.

2) De getallen tussen haakjes zijn gecorrigeerd voor veranderingen in het zorgstelsel.

Bron: CBS

Tabel 3: Toegevoegde waarde van producenten (bruto, basisprijzen)

	2005	2005	2006		
		IV	I ¹⁾	II ¹⁾	III ¹⁾
<i>volumemutaties in % t.o.v. een jaar eerder</i>					
Producenten van:					
Goederen	-0,4	-0,6	3,9	0,8	0,3
Landbouw en visserij	1,1	3,5	-1,6	1,2	-1,1
Industrie en energie	-1,2	-1,7	4,2	0,4	-0,5
w.o. Industrie	0,2	0,6	2,1	1,4	1,1
Bouwnijverheid	1,8	1,5	4,9	1,8	3,7
Commerciële diensten	3,0	3,3	3,1 (2,9)	5,3 (5,1)	4,9 (4,8)
Handel, horeca en transport	2,5	3,8	4,9	5,7	5,1
Financiële en zakelijke diensten	3,4	2,9	1,7 (1,3)	4,9 (4,5)	4,8 (4,5)
Niet-commerciële diensten	0,8	1,6	0,4 (0,8)	0,6 (1,0)	0,2 (0,5)

1) De getallen tussen haakjes zijn gecorrigeerd voor veranderingen in het zorgstelsel.

Bron: CBS

Tabel 4: Banen van werknemers

	Aantal banen	Verandering ten opzichte van	
	<i>X 1000</i>	zelfde periode vorig jaar	voorgaande periode ¹⁾
		<i>mutaties in %</i>	
2003	7560	-0,6	.
2004	7461	-1,3	.
2005	7441	-0,3	.
2003-III	7620	-0,8	-0,4
IV	7511	-1,1	-0,3
2004-I	7387	-1,5	-0,4
II	7500	-1,4	-0,3
III	7522	-1,3	-0,2
IV	7435	-1,0	-0,1
2005-I	7319	-0,9	-0,3
II	7466	-0,5	0,2
III	7523	0,0	0,3
IV	7456	0,3	0,2
2006-I	7397	1,1	0,4
II	7549	1,1	0,3
III	7607	1,1	0,3

1) Gecorrigeerd voor seizoeninvloeden.

Bron: CBS

Tabel 5: Arbeidsjaren van werknemers

	Aantal arbeidsjaren	Verandering ten opzichte van zelfde	
	<i>X 1000</i>	periode vorig jaar	<i>mutaties in %</i>
2003	5776		-1,3
2004	5666		-1,9
2005	5627		-0,7
2003-III	5797		-1,5
IV	5732		-1,7
2004-I	5637		-2,2
II	5688		-2,1
III	5682		-2,0
IV	5657		-1,3
2005-I	5571		-1,2
II	5629		-1,0
III	5652		-0,5
IV	5655		0,0
2006-I	5618		0,9
II	5682		0,9
III	5702		0,9

Bron: CBS